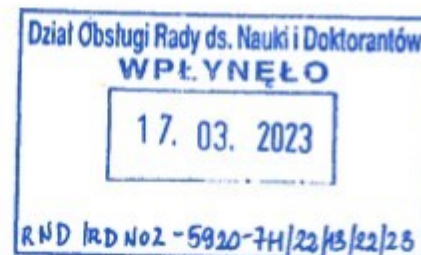

Bydgoszcz, dnia 10. 03. 2023 r.

Prof. dr hab. n. med. Maria T. Szewczyk
Katedra Pielęgniarstwa Zabiegowego
Wydział Nauk o Zdrowiu
Collegium Medicum w Bydgoszczy
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

RECENZJA

Całokształtu dorobku naukowego, działalności dydaktyczno-organizacyjnej oraz osiągnięcia naukowego w związku z postępowaniem w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplina nauki o zdrowiu

Pani dr n. o zdr. Leny Serafin.

Głównym przedmiotem oceny jest zbiór sześciu prac: pt. *„Wybrane aspekty wspierania adaptacji zawodowej pielęgniarek poprzez rozwijanie kompetencji oraz organizację środowiska pracy”*, który stanowi podstawę do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

1. Informacje o Habilitantce

Pani Lena Serafin w 2011r. uzyskała tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa na Wydziale Nauk o Zdrowiu, WUM w Warszawie. W 2014r. ukończyła studia podyplomowe - Zarządzanie podmiotami leczniczymi przekształcanymi w spółki prawa handlowego, w 2016r. obroniła pracę doktorską na Wydziale Nauk o Zdrowiu, WUM, Tytuł rozprawy doktorskiej: „Ocena satysfakcji z pracy zawodowej polskich i szwedzkich pielęgniarek”, promotorem pracy była: prof. dr hab. n. med. Anna Doboszyńska. W roku 2019r. habilitantka ukończyła studia podyplomowe „Doradztwo zawodowe, kierowanie rozwojem i coaching” w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Obecnie dr n. o zdr. Lena Serafin pracuje na jako adiunkt badawczo-dydaktyczny w Zakładzie Pielęgniarstwa Klinicznego na Wydziale Nauk o Zdrowiu w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. Ponadto dr n. o zdr. Lena Serafin pracowała w Fundacji Hospicjum w Warszawie w Grupie Lux Med., w Ambulatorium Urazowym oraz Poliklinice, Carolina Medical Center w Warszawie.

Habilitationka ukończyła m.in kursy specjalistyczne „Resuscytacja krążeniowo-oddechowa”, „Szczepienia dla pielęgniarek”, kurs „Przysposobienie Pedagogiczne” oraz uczestniczyła w licznych warsztatach i szkoleniach doskonalących i kształcących.

Ogólny dorobek naukowy dr n. o zdr. Lena Serafin potwierdzony przez Bibliotekę Uczelnianą Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz dodatkowe oświadczenie Habilitantki zawiera: 38,358 IF (przed uzyskaniem stopnia dr o zdr. Habilitantka uzyskała 24 pkt. Wówczas wg rankingu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz 1,544 IF, po uzyskaniu stopnia doktora 36,814 IF; 1421 punktów MEN).

Indeks Hirscha 4;

Liczba cytowań wg Web of Science: 54 (49 bez autocytowań),

Scopus 56 (52 bez autocytowań).

Dorobek naukowy po doktoracie: 19 prac oryginalnych, 1 praca poglądowa, 6 rozdziałów w podręczniku oraz redakcja naukowa 1 podręcznika.

2. Ocena osiągnięcia naukowego

Przedłożone do oceny osiągnięcie naukowe pt. „*Wybrane aspekty wspierania adaptacji zawodowej pielęgniarek poprzez rozwijanie kompetencji oraz organizację środowiska pracy*” obejmuje cykl sześciu, szeroko tematycznie powiązanych prac oryginalnych, **opublikowanych w latach 2020-2022**, w tym pięć w czasopismach z listy filadelfijskiej. Habilitationka jest pierwszym lub drugim autorem i autorem korespondencyjnym. Łączna wartość bibliometryczna cyklu sześciu prac składających się na osiągnięcie naukowe wynosi **19,307 Impact Factor (IF) oraz 580 punktów MEiN.**

Celem badania *The COVID-19 Pandemic Increased Burnout and Bullying among Newly Graduated Nurses but Did Not Impact the Relationship between Burnout and Bullying and Self-Labelled Subjective Feeling of Being Bullied: A Cross-Sectional, Comparative Study. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2022; 19(3): 1-13.* była analiza występowania i zależności związanych z mobbingiem i wypaleniem zawodowym wśród początkujących pielęgniarek oraz ocena moderującej roli czasu pracy: przed pandemią lub w trakcie pandemii dla zależności pomiędzy mobbingiem, a zmiennymi wypalenia zawodowego. W badaniu wykorzystano schemat badania ilościowego, przekrojowego, porównawczego. Analiza została przeprowadzona wśród 212 pielęgniarek: 120 pielęgniarek pracujących przed pandemią oraz 92 pielęgniarki pracujące w trakcie pandemii. Do oceny wykorzystano narzędzia badawcze: NAQ (ang. Negative Acts Questionnaire) – kwestionariusz

do pomiaru mobbingu oraz jego trzech składowych: mobbing wymierzony w osobę, mobbing dotyczący pracy oraz przemoc fizyczną, OLBI (ang. Oldenburg Burnout Inventory) – do oceny poziomu wypalenia zawodowego w dwóch podskalach: wyczerpanie i wycofanie oraz autorskiego kwestionariusza do oceny zmiennych socjodemograficznych. Na podstawie przeprowadzonych badań autorzy stwierdzają, że pomimo zmian opisywanych w zakresie wskaźników obiektywnych oceny, nie wykazano istotnej statystycznie różnicy pomiędzy subiektywnym odczuwaniem doświadczania mobbingu przed i w trakcie pandemii. Analiza wykazała korelacje pomiędzy zmiennymi wypalenia oraz mobbingiem. Autorzy podkreślają, że m.in. zarządzający ochroną zdrowia powinni stale podejmować działania w kierunku ulepszenia środowiska pracy i rozwiązań dotyczących trudnej sytuacji jak pandemia, która także może się wydarzyć w przyszłości. Z kolei menedżerowie służby zdrowia powinni wdrożyć odpowiednie interwencje w oparciu o aktualny stan wiedzy, aby promować zdrowie i dobre samopoczucie pielęgniarek.

Powyższe badanie zostało poprawnie zaprojektowane i opracowane statystycznie. Prezentacja wyników i dyskusja jest rzeczowa poszerzająca stan wiedzy. Ponadto Autorzy na podstawie badań stawiają postulaty dla kadry zarządzającej.

Udział habilitantki w badaniu to: opracowanie koncepcji, opracowanie założeń i metodyki badań, przegląd i analiza literatury przedmiotu, zbieranie materiału, analiza materiału badawczego, interpretacja uzyskanych wyników badań, wstępne przygotowanie manuskryptu, opracowanie ostatecznej wersji publikacji, wysłaniu pracy do czasopisma oraz odpowiedź na uwagi recenzentów.

Druga praca pt. *The relationship between perceived competence and self-esteem among novice nurses - a cross-sectional study. Annals of Medicine. 2022; 54(1): 484-494*”, dotyczyła oceny związku między samooceną a poziomem kompetencji wśród początkujących pielęgniarek. W badaniu uczestniczyły 122 początkujące pielęgniarki (pracujące w zawodzie nie dłużej niż trzy lata). Narzędzie badawcze stanowił kwestionariusz RSES (ang. Rosenberg Self-Esteem Scale) – narzędzie do oceny samooceny oraz NPCS – SF (ang. Nurse Professional Competence Scale – Short Version) – narzędzie do oceny kompetencji pielęgniarek w następujących aspektach: opieka pielęgniarska, opieka pielęgniarska oparta na wartościach, opieka medyczna i techniczna, pedagogika opieki, dokumentowanie i administrowanie opieki pielęgniarskiej oraz rozwój, przywództwo i organizacja opieki. Trzecią część kwestionariusza stanowiły autorskie pytania Habilitantki dotyczące zmiennych socjogeograficznych oraz innych związanych ze środowiskiem pracy. Badanie wykazało, że m.in. początkujące pielęgniarki prezentują

niepokojąco niski poziom samooceny, że wzmocnienie poczucia własnej wartości i rozwój kompetencji powinno być celem studiów podyplomowych.

W badaniu zastosowano odpowiednio dobrane metody statystyczne, prezentacja wyników b. szczegółowa, podobnie dyskusja. Jednak badanie posiada wiele ograniczeń i można je traktować jako wstęp do projektowania dalszych badań. Merytoryczny wkład habilitantki to: opracowanie koncepcji pracy, opracowanie założeń i metodologii badań, przegląd i analiza literatury przedmiotu, zbieranie materiału, analiza materiału badawczego, interpretacja uzyskanych wyników badań, wstępne przygotowanie manuskryptu, opracowaniu ostatecznej wersji publikacji, wysłaniu pracy do czasopisma oraz odpowiedź na uwagi recenzentów.

W trzeciej publikacji pt. *Impact of stress and coping strategies on insomnia among Polish novice nurses who are employed in their field while continuing their education: a cross-sectional study. BMJ Open. 2021; 11:1-9*, celem była analiza wpływu poszczególnych strategii radzenia sobie ze stresem na relację między stresem a bezsennością u początkujących pielęgniarek, które pracują zawodowo i jednocześnie kontynuują naukę oraz ocena moderującej roli formy kształcenia na relację między stresem w miejscu pracy, strategiami radzenia sobie oraz bezsennością. Badanie przeprowadzono w oparciu o schemat badania przekrojowego opisowego. W badaniu wzięło udział 159 początkujących pielęgniarek, które pracują w zawodzie nie krócej niż 3 miesiące i nie dłużej niż 3 lata i jednocześnie kontynuują naukę na studiach II-ego stopnia w trybie stacjonarnym lub niestacjonarnym. Wykorzystano narzędzia badawcze: AIS (ang. Athens Insomnia Scale) – narzędzie do oceny bezsenności, PSW (ang. Perceived Stress at Work) – kwestionariusz pozwalający ocenić poziom stresu związanego z pracą, Brief COPE – narzędzie służące do identyfikacji najchętniej wykorzystywanych metod radzenia sobie ze stresem. Dodatkowo narzędzie badawcze stanowiła autorska część kwestionariusza, która pozwoliła ocenić Habilitantce zmienne socjodemograficzne oraz związane ze środowiskiem pracy. Podsumowując autorzy pracy stwierdzają, że m.in. bezsenność jest znaczącym zjawiskiem wśród początkujących pielęgniarek. Autorzy dowodzą, że wybór odpowiednich strategii radzenia sobie ze stresem, które są zależne od codziennych czynności danej osoby np. nauka może znacznie zmniejszyć nasilenie bezsenności spowodowane stresem w miejscu pracy. Z kolei dla pielęgniarek obciążonych, z dodatkowym stresorem, takim jak kontynuowanie edukacji najskuteczniejsze strategie radzenia sobie aby zmniejszyć bezsenność to wykorzystanie m.in. wsparcia emocjonalnego. Warto podkreślić, że autorzy zwracają uwagę na kilka ograniczeń m.in. związanych z pandemią Covid19, która w

istocie rzeczy została uznana za silny czynnik stresujący, wpływający na bezsenność oraz poziom odczuwanego stresu oraz zakłócenie życia rodzinnego, zawodowego czy społecznego.

Powyższe badanie zostało dobrze zaprojektowane i opracowane statystycznie. Prezentacja wyników i dyskusja jest rzeczowa poszerzająca stan wiedzy.

Udział habilitantki w badaniu to: opracowanie koncepcji pracy, opracowanie założeń i metodologii badań, przegląd i analiza literatury przedmiotu, zbieranie materiału, analiza materiału badawczego, interpretacja uzyskanych wyników badań, wstępne przygotowanie manuskryptu, opracowaniu ostatecznej wersji publikacji, wysłaniu pracy do czasopisma oraz odpowiedź na uwagi recenzentów.

Celem czwartej publikacji pt. *"What is the most needed competence for newly graduated generation z nurses? Focus groups study. Nurse Education Today."* 2020; 94:1-8 była identyfikacja i ocena kompetencji początkujących pielęgniarek pokolenia Z, które mogą zwiększyć ich wydajność pracy i wspierać je w okresie adaptacji zawodowej. Celem drugorzędnym było opracowanie definicji tych kompetencji na podstawie identyfikacji pozytywnych zachowań z nimi związanych. Do realizacji założonego celu wybrano schemat jakościowego badania eksploracyjnego i opisowego. Badanie zostało przeprowadzone w maju i czerwcu 2019 w oparciu o 4 zogniskowane wywiady grupowe (grupy fokusowe), do których respondenci zostali wybrani na podstawie celowego doboru badanej próby. Spotkanie każdej grupy fokusowej zostało przeprowadzone w ten sam sposób, zapewniając spójność w gromadzeniu danych poprzez wykorzystanie częściowo ustrukturyzowanego schematu wywiadu, aby zapewnić podobną tematykę dyskusji w każdej grupie. Nagrania audio wywiadów zostały następnie poddane transkrypcji. Habilitantka do analizy danych wykorzystwała jakościową analizę treści. Wyniki badania pozwoliły na charakterystykę trudności okresu adaptacji początkujących pielęgniarek z pokolenia Z oraz zidentyfikowanie sześciu najbardziej potrzebnych na początku praktyki zawodowej kompetencji. W pracy Autorzy opisują liczne ograniczenia badania.

Badanie ciekawie zaprojektowane i opracowane, interesująca dyskusja. Wkład merytoryczny habilitantki jak powyżej w publikacji trzeciej.

W kolejnej, piątej publikacji pt. *„Novice nurses' readiness to practice in an ICU: A qualitative study"*. *Nursing in Critical Care*. 2022; 27(1): 10-18. celem głównym badania była ocena gotowości początkujących pielęgniarek do pracy na oddziałach intensywnej terapii (OIT). Cele szczegółowe odnosiły się do rozpoznania kompetencji najbardziej potrzebnych początkującym

pielęgniarkom w pracy na OIT w oparciu o ich doświadczenia oraz do analizy organizacyjnych aspektów procesu adaptacji zawodowej na OIT. Dane zostały zebrane poprzez przeprowadzenie częściowo-ustrukturyzowanych wywiadów z 17 pielęgniarkami, które pracują na OIT i są aktywne zawodowo nie krócej niż 3 miesiące i nie dłużej niż 3 lata. Wywiady były nagrywane, a następnie poddawane transkrypcji. Dane jakościowe Habilitantka opiera w oparciu o podejście indukcyjne. Na podstawie przeprowadzonego badania Autorzy opracowali także implikacje i rekomendacje m.in. dla zarządzających pielęgniarek klinicznych aby podjąć doskonalenie umiejętności pielęgniarek w zakresie opieki wieloprotokolowej pacjentów, pracy ze specjalistycznym sprzętem, radzenie sobie ze stresem, komunikatywności i umiejętności pracy w zespole. Habilitantka w oparciu o badanie pracy początkujących pielęgniarek ujawniła wiele trudności, które wskazywały na brak gotowości do podjęcia praktyki na OIT po ukończeniu studiów. Habilitantka zwraca uwagę, że identyfikacja mocnych i słabych stron początkujących pielęgniarek w zakresie kompetencji klinicznych jest ważne, by móc podejmować działania edukacyjne.

W badaniu zastosowano podejście indukcyjne, prezentacja wyników b. szczegółowa, w tym również dyskusja. Merytoryczny wkład habilitantki to: opracowanie koncepcji pracy, opracowanie założeń i metodologii badań, przegląd i analiza literatury przedmiotu, zbieranie materiału, analiza materiału badawczego, interpretacja uzyskanych wyników badań, wstępne przygotowanie manuskryptu, opracowaniu ostatecznej wersji publikacji, wysłaniu pracy do czasopisma oraz odpowiedź na uwagi recenzentów.

Kolejna szósta publikacja pt. „*Novice nurses' leadership competence: a cross-sectional study*”. *Pielęgniarstwo XXI w.* 2022. 21, 2(79): 88-93 dotyczyła analizy kompetencji przywództwa wśród początkujących pielęgniarek. Cele szczegółowe dotyczyły oceny poziomu samooceny kompetencji w obszarze autentycznego przywództwa w trzech komponentach (samoświadomość, przejrzystość relacyjna i przetwarzanie moralne) oraz badanie związku między tymi kompetencjami i zmiennymi socjodemograficznymi. W badaniu zastosowano schemat przekrojowego badania opisowego. Dane do analizy były zbierane od czerwca do sierpnia 2019 r. Badano 133 początkujące pielęgniarki z nie dłuższym niż 3 lata stażem pracy. Do oceny wykorzystano kwestionariusz ALSAQ-P (ang. Authentic Leadership Self-Assessment Questionnaire – Polish) – samooceny kompetencji autentycznego przywództwa w walidowanej wersji polskojęzycznej. Przeprowadzona analiza wykazała, że początkujące pielęgniarki prezentują przeciętny poziom kompetencji w obszarze autentycznego przywództwa, które należy zacząć rozwijać w trakcie studiów licencjackich i wzmacniać w

trakcie praktyki zawodowej. Działania powinny koncentrować się na rozwijaniu kompetencji w zakresie wszystkich komponentów autentycznego przywództwa, ze szczególnym uwzględnieniem domeny samoświadomości.

Badanie zostało poprawnie zaprojektowane i opracowane statystycznie. Prezentacja wyników i dyskusja jest rzeczowa poszerzająca stan wiedzy. Wkład merytoryczny habilitantki, tak jak we wcześniejszych publikacjach.

Wszystkie publikacje Habilitantki składające się na osiągnięcie naukowe pt. „*Wybrane aspekty wspierania adaptacji zawodowej pielęgniarek poprzez rozwijanie kompetencji oraz organizację środowiska pracy*” mogą stanowić podstawę do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk o zdrowiu. Powyższe badania zostały poprawnie zaprojektowane i dobrze opracowane statystycznie. Prezentacja wyników i dyskusja jest rzeczowa poszerzająca stan wiedzy. Obowiązkiem Recenzenta jest także wykazanie słabych, krytycznych stron dorobku naukowego. Słabszą stroną niektórych publikacji jest brak podania terenu/miejsca prowadzenia badań (wnioski z badań należałoby w publikacjach odnieść wyłącznie do szpitali klinicznych, pielęgniarek, na terenie których były prowadzone badania. W szpitalach w Polsce kadra zarządzająca od wielu lat wdraża Programy adaptacyjne dla nowoprzyjętych pielęgniarek, prowadzi cykliczne szkolenia wewnątrzoddziałowe). Habilitantka podaje w Autoreferacie obronę i uzyskanie dr n. o zdr. w roku 2017, jednak z dokumentacji jednoznacznie wynika, że był to rok 2016.

3. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo - badawczych

Poza osiągnięciem naukowym, habilitantka podejmowała badania dotyczące analizy środowiska i organizacji pracy pielęgniarek, środowiska kształcenia i opieki pielęgniarskiej nad chorymi.

- Środowisko pracy i organizacja pracy pielęgniarek

Zagadnienia te, zostały opisane w 8 publikacjach o wartości 12.873 IF i 605 pkt. MEN

W pracach Habilitantka i pozostali autorzy podejmują bardzo ważne tematy związane z warunkami i środowiskiem pracy, w tym także z mobbingiem, narażeniem na stres, wypaleniem zawodowym. Poza analizą środowiska pracy, Habilitantka i współautorzy podejmują badania związane z finansowaniem świadczeń w ochronie zdrowia, zwracają uwagę na zasoby psychiczne i fizyczne aktywnych zawodowo pielęgniarek. Wszystkie publikacje są dobrze zaprojektowane i opracowane statystycznie. Prezentacja wyników i dyskusja jest rzeczowa poszerzająca stan wiedzy.

- Środowisko kształcenia pielęgniarek

Zagadnienia te, zostały opisane w 2 publikacjach o wartości 6.158 IF i 160 pkt. MEN

Badania dotyczyły studentów pielęgniarstwa i m.in. analizy poziomu stresu. W badaniu nie wykazano zależności pomiędzy poziomem stresu oraz chęcią podjęcia pracy zawodowej. W drugim badaniu analizowano wiedzę dotyczącą przygotowania studentów pielęgniarstwa w zakresie informatyki medycznej i wykorzystywania technologii, w tym implementacji praktyki e-zdrowia. Prace są dobrze zaprojektowane i opracowane statystycznie, prezentacja wyników i dyskusja jest rzeczowa, poszerzająca aktualny stan wiedzy.

- Wybrane aspekty opieki pielęgniarskiej nad pacjentami

Zagadnienia te, zostały opisane w 3 publikacjach o wartości 50 pkt. MEN

Zainteresowania badawcze Habilitantki dotyczą opieki nad chorymi tj. opieka paliatywna, geriatria oraz intensywna terapia. Prace dotyczą opisu przypadku, opracowane w oparciu o diagnozy, interwencje oraz ocenę wyników wg klasyfikacji ICNP®.

Ponadto Habilitantka podejmowała badania (4 prace), które dotyczyły m.in. oceny bezpośredniej opieki pielęgniarskiej nad chorymi, w tym ocena poziomu wiedzy pacjentów na temat choroby (rak jajnika), ale także ocena jakości życia chorych i poprawy jakości realizowanych świadczeń poprzez aspekt komunikacji. Wartość prac wg MNiE -50 pkt.

Podsumowując należy stwierdzić, że prace składające się na dodatkowy dorobek naukowy Habilitantki są ważne dla rozwoju pielęgniarstwa. Habilitantka zwraca także uwagę, na konieczność ciągłego kształcenia i dokształcania pielęgniarek, do opieki pielęgniarskiej nad chorymi podchodzi holistycznie.

Ponadto Habilitantka dr n. o zdr. Lena Serafin jest redaktorem naukowym podręcznika pt. „Badania naukowe w pielęgniarstwie: Ocena, synteza i tworzenie dowodów naukowych w praktyce pielęgniarskiej”. Wydawnictwo EDRA, Wrocław, 2022., w której jest Autorką 6 rozdziałów. Jest to bardzo cenne opracowanie, zarówno dla studentów pielęgniarstwa jak i praktyków i teoretyków pielęgniarstwa.

4. Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Udział w zespołach badawczych realizujących projekty naukowe

1. W 2020r. Habilitantka uczestniczyła w międzynarodowym projekcie ImPaCC-t (ang. Improving Patient-Centered Care in Intensive Care Settings: the relationship between

job satisfaction and self-assessed person-centered care provision). Projekt finansowany był w ramach grantu Młodego Badacza Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego NZN/Z/MB1/N/20.

2. W 2021r. roku Habilitantka jako kierownik projektu uczestniczyła w ogólnopolskim, wielośrodkowym projekcie EAging_C (z ang. Education and Attitudes toward Geriatric care: Impact for Nursing Graduates_Career decisions) realizowanym we współpracy z Panią Profesor Kornelią Kędziorą-Kornatowską oraz Panią Profesor Martą Muszalik z Katedry i Kliniki Geriatrii Collegium Medicum w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz z Doktor Grażyną Puto z Instytutu Pielęgniarstwa i Położnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Informacja o sprawowanej opiece naukowej nad studentami i doktorantami w charakterze promotora pomocniczego.

Promotor pomocniczy w pracach doktorskich:

- mgr Nicole Bartulewicz „Wiedza personelu pielęgniarskiego na temat sepsy, tj. występowania objawów, postępowania diagnostyczno-terapeutycznego oraz zapobiegania” Promotor: prof. dr hab. n. med. Bożena Czarkowska-Pączek (stopień zaawansowania pracy – 95%)
- mgr Natalia Pawlak „Analiza wpływu stresu i metod radzenia sobie z nim na różnice międzypokoleniowe wśród pielęgniarek – przekrojowe badanie opisowe” Promotor: prof. dr hab. n. med. Bożena Czarkowska-Pączek (stopień zaawansowania pracy – 35%)

Informacja o odbytych stażach w zagranicznych i krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich

- Staż naukowy w Klinice i Katedrze Geriatrii Collegium Medicum w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (1-30.06.2021).
- Wizyta studyjna w Ghent University w ramach udziału w projekcie Mistrzowie Dydaktyki (24-28.02.2020).
- Przed doktoratem -staż w ośrodku dla chorych na trąd i AIDS Jeevodaya w Indiach (sierpień 2010).

Informacja o udziale w Konferencjach Naukowych

Habilitantka uczestniczyła czynnie w 19 Konferencjach ogólnopolskich i międzynarodowych, w tym czynnie w dwóch konferencjach zagranicznych:

- Sigma Theta Tau International Honor Society 2nd European Region Conference, Gothenburg, Sweden 16-18.06.2014 r.
- 43rd Biennial Convention, The Honor Society of Nursing, Sigma Theta Tau International, Las Vegas, USA, 7-11.11.2015 r.

Informacja o udziale w panelach/zespołach eksperckich

- Ekspert w dyskusji panelowej pt. „Czy warto być medykiem w Polsce. Bezpieczeństwo -Rozwój-Ludzie”. Szczyt Zdrowie 2022, 9.06.2022 r., Warszawa

Informacja o recenzjach prac w czasopismach naukowych

Nursing Open (IF: 1,762) – 3 manuskrypty; BMJ Open (IF: 2,692) – 3 manuskrypty; International Journal of Environmental Research and Public Health (IF: 3,339) – 3 manuskrypty; BMC Nursing (IF: 2,283) – 1 manuskrypt, BMC Medical Education (IF: 2,463) – 1 manuskrypt, Journal of Advanced Nursing (IF: 3,187) – 1 manuskrypt, Pielęgniarstwo XXIw. – 1 manuskrypt, Pielęgniarstwo i Zdrowie Publiczne – 1 manuskrypt

Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

- Od roku 2021r. współpraca z Panią profesor Kornelią Kędziorą-Kornatowską oraz Panią profesor Martą Muszałik z Katedry i Kliniki Geriatrii Collegium Medicum w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz z doktor Grażyną Puto z Instytutu Pielęgniarstwa i Położnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.
- Od roku 2020r. współpraca w ramach realizacji projektu ImPaCC-t (ang. Improving Patient-Centered Care in Intensive Care Settings: the relationship between job satisfaction and self-assessed person-centered care provision) współpracuję z profesor Tarją Kvist z Department of Nursing Science, University of Eastern Finland w Kuopio w Finlandii.

- W latach 2019-2020r. w ramach realizacji projektu dotyczącego analizy kluczowych kompetencji pielęgniarek potrzebnych do rozpoczęcia pracy zawodowej Habilitantka współpracowała z doktorem Dariuszem Danilewiczem z Zakładu Zarządzania Kapitałem Ludzkim Instytutu Kapitału Ludzkiego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.
- W latach 2012-2018r. Habilitantka współpracowała z Profesorem Kristoferem Bjerså z Nursing Department Uniwersytetu w Linköping w Szwecji w ramach realizacji projektu analizy porównawczej satysfakcji z pracy polskich i szwedzkich pielęgniarek.

Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę

Osiągnięcia dydaktyczne:

- Przygotowanie i realizacja autorskiego programu tutoringowego „Badania naukowe w pielęgniarstwie” w wymiarze 40 godz. dydaktycznych w ramach projektu Mistrzowie Dydaktyki.
- Opiekun SKN Pielęgniarstwa Klinicznego w roku akademickim: 2018/2019, 2019/2020, 2021/2022. (suma punktów IF uzyskana za publikacje we współautorstwie ze studentami wynosi 21,484).
- Opiekun SKN Medycyny Paliatywnej w roku akademickim 2016/2017.
- Promotor pracy magisterskiej, która zajęła II miejsce w Ogólnopolskim Konkursie na najlepsze prace naukowe (21.06.2021).
- Koordynator przedmiotu *Opieka paliatywna*. Przygotowanie i realizacja zajęć seminaryjnych i wykładów z przedmiotu *Badania naukowe w pielęgniarstwie*. Przygotowanie i realizacja zajęć seminaryjnych z przedmiotu *Informacja naukowa* na kierunku pielęgniarstwo na studiach studiów II-ego stopnia (Mazowiecka Uczelnia Medyczna). Przygotowanie i realizacja zajęć seminaryjnych z przedmiotu *Systemy informacyjne w ochronie zdrowia na kierunku pielęgniarstwo* (Mazowiecka Uczelnia Medyczna).
- Przygotowanie i realizacja warsztatu dla studentów SKN Geriatrii Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Bydgoszczy pt. ” *Skąd wziąć pomysł na badanie?* (08.06.2021). Przygotowanie oraz prowadzenie warsztatów z zakresu podstaw pielęgnacji chorych dla wolontariuszy Fundacji Hospicjum Onkologicznego 14.04.2012 Warszawa. Przygotowanie oraz prowadzenie warsztatów z zakresu podstaw pielęgnacji chorych dla opiekunów osób chorych w domu.

- Promotor 16 prac licencjackich i 18 prac magisterskich.
- W latach 2013-202r. na podstawie ankiet studenckich Habilitantka uzyskała bardzo wysokie oceny zajęć dydaktycznych (skala 1-5): 2019/2020 – 4,70; 2018/2019 – 4,71; 2016/2017 – 4,40.

Osiągnięcia organizacyjne i popularyzujące naukę

- Członek Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w grupie nauczycieli akademickich od 2018 roku.
- Członek Rady ds. eZdrowia w Pielęgniarstwie przy Centrum Systemów Informacyjnych w Ochronie Zdrowia (2016-2018).
- Delegat na Zjazd Warszawskiej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Kadencji 2015- 2019.
- Członek Komisji Naukowej przy Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych (2015-2019).
- Członek SIGMA Global Nursing Excellence - numer 1434690 (2015-2016).
- Członek Komitetu Organizacyjnego wielu Konferencji Naukowych jak np. „Bezpieczeństwo farmakoterapii w praktyce pielęgniarki i położnej”, „IV Studenckich Dni Pielęgniarstwa Klinicznego”, „Zastosowanie Badań Naukowych w Praktyce Pielęgniarskiej”, „Problemy współczesnego Pielęgniarstwa”, „Wizerunek Pielęgniarki XXI w.”, „I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Studenckie Dni Medycyny Paliatywnej”.
- Koordynator sesji „Health Sciences and Epidemiology” podczas 6th Warsaw International Medical Congress for Young Scientists, 7-9.05.2010 r., Warszawa. Moderator sesji „Nowe uprawnienia zawodowe pielęgniarki i położnej” podczas II Konferencji Naukowej „Bezpieczeństwo farmakoterapii w praktyce pielęgniarki i położnej” 13.11.2019, Warszawa.
- Przygotowanie i organizacja wraz z członkami Studenckiego Koła Naukowego Pielęgniarstwa Klinicznego stoiska podczas III Międzynarodowego Kongresu Patient Empowerment (24-25.04.2019). Przygotowanie i organizacja wraz z członkami Studenckiego Koła Naukowego Pielęgniarstwa Klinicznego stoiska podczas Pikniku UW Uniwersytet Otwarty dla Wszystkich (14.09.2019). Przygotowanie i organizacja wraz z członkami Studenckiego Koła Naukowego Pielęgniarstwa Klinicznego stoiska podczas Dnia Otwartego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (16.03.2019).

Aktywne uczestnictwo w Pikniku UW Uniwersytet Otwarty, podczas którego wraz ze Studentami SKN Pielęgniarstwa Klinicznego wykonywane były pomiary glikemii oraz edukacja w zakresie cukrzycy (14.09.2019).

- Przygotowanie i realizacja projektu „*Promocja zawodu pielęgniarki wśród najmłodszych*”.
- Aktywne uczestnictwo w III Międzynarodowym Kongresie Patient Empowerment poprzez przygotowanie stoiska oraz wykonywanie pomiarów glikemii i ciśnienia tętniczego krwi i prowadzenie działań edukacyjnych dla uczestników Kongresu (24-25.04.2019r.).
- Opracowanie tematyki oraz realizacja szkoleń w ramach projektu „Internet w rękach pielęgniarki i położnej” we współpracy z portalem Esculap.pl: 29.11.2011 r. Bydgoszcz – Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych • 1.12.2011 r. Poznań – Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych • 13.01.2012 r. Warszawa – Warszawski Uniwersytet Medyczny.
- Współpraca z IMS Health Poland Sp. z o.o. twórcą portalu Esculap pl. przy comiesięcznym redagowaniu artykułów na stronę internetową „mypielęgniarki.pl” (2010- 2017).

Informacja nt. nagród za działalność naukową lub dydaktyczną

- Indywidualna Nagroda Rektora WUM (III-ego stopnia) za badania nad występowaniem sytuacji trudnych i dyskryminacji w pracy pielęgniarek (2021).
- Indywidualna Dydaktyczna Nagroda Rektora WUM (III-ego stopnia) za prowadzenie studenckich kół naukowych, których członkowie wyróżnili się udokumentowanymi osiągnięciami (2020).
- Zespołowa Dydaktyczna Nagroda Rektora WUM (III-ego stopnia) za organizację I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. „Studenckie Dni Medycyny Paliatywnej” (2011).

Podsumowanie

Pani dr n. o zdr. Lena Serafin posiada, jak to zostało wykazane w recenzji, wystarczający dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny. Prace zgłoszone jako osiągnięcie naukowe, stanowią w miarę spójny opracowany cykl prac, który mimo ograniczeń wynikających ze

specyfiki grup objętych badaniem, realizuje cele i poszerza wiedzę oraz wytycza kierunki dalszych badań. Z naukowego punktu widzenia Habilitantka wniosła zarówno do teorii jak i praktyki, duży wkład w rozwój nauki o zdrowiu (publikacje IF; udziały czynne w konferencjach krajowych i międzynarodowych i ich organizacja, staże i zagraniczne wizyty studyjne). W zakresie prowadzenia badań naukowych Habilitantka, wykazała się umiejętnością budowania zespołów badawczych. Kandydatka do stopnia dr hab. w zakresie nauk o zdrowiu, wykazała się działalnością nie tylko organizacyjną ale i także społeczną zyskując uznanie ze strony władz uczelni w postaci nagród.

W konkluzji stwierdzam, że osiągnięcie naukowe przedłożone w postaci 6 prac stanowią w miarę spójny cykl, pozostały dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny Habilitantki również spełnia wymogi stawiane na stopień doktora habilitowanego opisanego w *Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule z późn. Zm. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, Poz. 1668)* i upoważniają mnie do postawienia Wysokiej Komisji i Radzie Wydziału Nauk o Zdrowiu, Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wniosku, o dopuszczenie dr n. o zdr. Leny Serafin do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplina nauki o zdrowiu.

Z poważaniem,

Prof. dr hab. n. med. Maria T. Szewczyk